

Voor onderzoek aan en de bescherming van Scholeksters

Heb je een Scholekster met kleurringen gezien en afgelezen? Kijk dan onderaan deze nieuwsbrief wat je moet doen.

Aanmelden voor het 15^e Scholeksterweekend van 6-8 februari 2026 op Vlieland nu mogelijk

Het 15e Scholeksterweekend wordt dit jaar op Vlieland gehouden van vrijdag 6 t/m zondag 8 februari 2026 in [groepsaccommodatie De Nulck](#). Iedereen die interesse heeft in Scholeksters, op wat voor manier dan ook, is van harte welkom. Tijdens het weekend kun je luisteren naar presentaties en ook zelf je verhaal over de Scholekster vertellen, kunnen we in groepjes Scholekster-kleurringen aflezen en is er gelegenheid om met elkaar over de Scholekster te spreken. Voor ringers is er daarnaast de mogelijkheid om zich te hercertificeren als Scholekster-ringer en is er een demonstratie van het open snijden van een aantal dode Scholeksters om het geslacht te kunnen bepalen. Voor meer informatie zie de [nieuwsberichten](#) op onze site. Het aanmeldingsformulier is [hier](#), maar ook op de website, te downloaden.

Links overtuigende Scholeksters op de Vliehors (foto Luca van Duren) en rechts een gekleurde Vlielandse Scholekster (foto Peter de Boer).

Polygynie bij Scholeksters

Scholeksters leggen over het algemeen maximaal 4 eieren, maar soms worden er nesten van Scholeksters gevonden met meer eieren. Op de slotavond van het weidevogelseizoen 2025 van [Water, Land & Dijken](#) werden door Tessa Hoogeveen [prachtige filmpjes](#), gemaakt door veldcoördinator Willem Overweg van Water, Land & Dijken, getoond van een drietal Scholeksters die elkaar om beurten van een nest met 7 eieren duwden omdat ze wilden gaan broeden. Dankzij onderzoek aan met kleurringen individueel herkenbaar gemaakte Scholeksters weten wij dat dit bijna altijd om polygynie gaat, oftewel een mannetje met twee vrouwtjes. Tot nu toe is er ooit maar één keer waargenomen dat een vrouwtje twee mannetjes had (polyandrie). Omdat mannetjes en vrouwtjes allebei broeden en voor de jongen zorgen zou je verwachten dat polygynie gunstig is voor mannetjes. Bij veel soorten is dat zo, maar niet bij Scholeksters. Uit onderzoek blijkt dat het broedsucces van twee vrouwtjes en een mannetje die een drietal vormen kleiner is dan bij monogame Scholeksters. Dat komt doordat, als alle eieren in één nest liggen, het legsel te groot is om volledig te kunnen bebroeden. En als het om twee aparte nesten gaat, is er per nest onvoldoende broedtijd. De vraag is dan ook waarom deze drietallen zo nu en dan voorkomen...

Meer informatie over polygynie en over echtscheidingen bij Scholeksters in het [nieuwsbericht](#) op onze site.

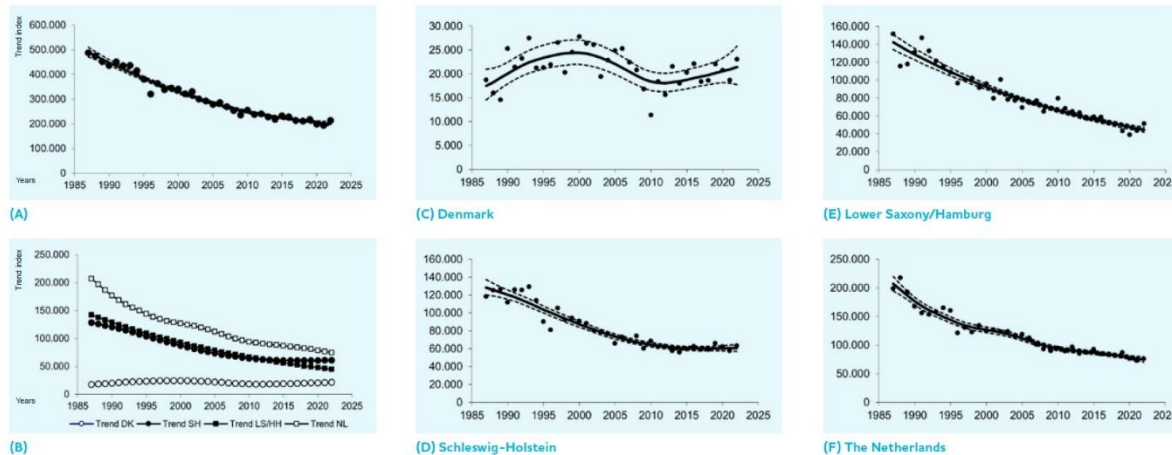
Scholeksternest met zeven eieren (foto Gert Jan Bakker)

Trend aantal overwinterende Scholeksters

Regelmatig wordt er, in het kader van het *Trilateral Monitoring and Assessment Programme (TMAP)*, gepubliceerd over trends in aantallen steltlopers, waaronder de Scholekster, in de Internationale Waddenzee. Dit jaar is weer een rapport uitgebracht: [Trends of Migratory and Wintering Waterbirds in the Wadden Sea 1987/1988 - 2022/2023, Kleefstra et al. 2025](#). Uit het rapport blijkt dat het ook de laatste jaren nog niet goed gaat met de aantallen Scholeksters in

het Waddengebied. In het Nederlandse en Nedersaksische deel van het Waddengebied blijft de trend naar beneden gaan, in Sleeswijk Holstein lijken de aantallen te stabiliseren. In Denemarken fluctueren de aantallen, maar het aantal overwinterraars is laag in vergelijking met andere delen van de Waddenzee. Het hele rapport is [hier te downloaden](#).

The Wadden Sea represents approximately 40% of the Eurasian Oystercatcher flyway population, but the species has shown an alarming decline for a long time. In the period 1987/88-1994/95, absolute numbers in autumn and winter accounted for 650,000 individuals, compared to roughly 325,000 Oystercatchers counted in the last ten years. This decline occurs throughout the Wadden Sea, except for the Danish part, where numbers have remained relatively stable at a low level.

Trends voor de Scholekster in de Internationale Waddenzee (a) en de vier regio's (b) in de periode 1987/1988 - 2022/2023. De punten zijn de jaarlijkse gemiddelde; de trendlijn (doorgetrokken lijn) is berekend door Trendspotter met een 95% waarschijnlijkheidsinterval (gestippelde lijnen). Voor de vier regio's apart in (c,d,e,f). Klik [hier](#) voor alle grafieken.

Verstoring Scholekstersozen/slaapplaatsen aan de rand van de stad Groningen

Op de Scholeksterslaapplaatsen (ook wel sozen genoemd) rond de stad Groningen komen vooral dakbroeders uit de stad en grondbroeders van het direct omringende platteland rusten. Voor deze vogels is het een verzamel- en rustplaats voor en tijdens het broedseizoen. De afstand van de broedlocatie tot de soos in bijvoorbeeld Karding bedraagt 3,5-4 km (Lindeboom, R. 2025. Wetenswaardigheden gekleurde Scholeksters in Karding. De Grauwe Gors 52: 40-53). Vermoedelijk geldt voor de andere sozen in de stadsrand een vergelijkbare range. De soos in recreatiegebied Karding wordt al sinds het eerste Jaar van de Scholekster (2008) geteld. De Scholeksterslaapplaatsen rond Groningen worden echter regelmatig verstoord door wandelaars en hun honden. En we vermoeden dat dit ook elders in het land voorkomt.

Wat is het effect van deze verstoringen op de Scholeksters en kunnen die verstoringen in kaart worden gebracht? Hebben die verstoringen invloed op het broedsucces van de Scholeksters? En hoe kunnen de wandelaars/honden-uitlaters geïnformeerd worden?

Vragen die gesteld zijn/worden aan organisaties zoals SOVON, Vogelbescherming en SOS. Lees voor meer informatie over dit onderwerp het [nieuwsbericht](#) op onze site.

Scholeksters op een soos in Groningen (foto's Harry Kuipers)

Verdediging territorium mannelijke scholekster

Scholeksters zijn echte unisex vogels die alles samen doen: broeden, predatoren weggagen, jongen voeren en het territorium verdedigen. Of toch niet? Harry Kuipers heeft aannemelijk gemaakt dat het verdedigen van het broedterritorium vaker door mannetjes wordt gedaan. Een van de methodes om Scholeksters te vangen is, naast een inloopkooi op het nest, een pootstrik. Er wordt dan een lokvogel in het territorium van een paartje Scholeksters gezet, met als gevolg dat een van de beide Scholeksters de indringer probeert te verjagen. Komt de Scholekster daarbij te dichtbij de lokvogel dan kan de vogel met een pootstrik worden gevangen (zie foto) en daarna van kleurringen voorzien. Het geslacht is bij levende Scholeksters eigenlijk alleen met een DNA-test te bepalen en van de gevangen Scholeksters werd een drietal buikveertjes uitgetrokken, wat voldoende is voor zo'n test. En van een totaal aantal van 17 geteste Scholeksters bleek meer dan driekwart een mannetje te zijn. Lees voor verder informatie het [nieuwsbericht](#) op onze site.

Lokvogel (links) met pootstrik en verdedigende Scholekster (foto Rinus Dillerop)

Bedreigde populatie Scholeksters op eilanden in de Vistula rivier in Polen

Op de facebookpagina van [Fundacja Ptasię Horyzonty](#) wordt regelmatig verslag gedaan over de bescherming van de broedvogels die broeden op schaars begroeide eilanden in de rivier de Vistula. De Vistula ontspringt in de Karpaten en mondt uit in de Oostzee. De rivier is over vrijwel de gehele lengte bevaarbaar, maar alleen voor boten met weinig diepgang. Op die

eilanden broeden onder andere Pontische Meeuw, Scholekster, Bontbekplevier, Zwartkopmeeuw, Stormmeeuw en Visdief. Recreatie, vegetatiesuccessie en overspoeling zijn een bedreiging voor de broedvogels, veel van deze soorten worden daar in hun voortbestaan bedreigd. Als in het broedseizoen tijdens hoogwater de nesten weg dreigen te spoelen halen ze de eieren op om die uit te broeden in een broedmachine, de kuikens worden met de hand opgevoed en als ze vliegvlug zijn weer losgelaten in het wild. Dit heet “headstarting”. De Scholekster is in Polen een extreem zeldzame broedvogel (30 paar in 2019) en behoort tot de oostelijke ondersoort *longipes*. In de periode 2019-2024 werden totaal 151 jongen uitgebroed en losgelaten in het wild. De vogels werden gekleurringd en sommige gezenderd. Het blijken lange afstand trekkers te zijn, ze overwinteren aan de West Afrikaanse kust van Marokko tot aan Mauretanië. Veel van die losgelaten vogels keerden toen ze volwassen waren terug naar de Vistula rivier om daar te broeden. Het is een heel succesvol beschermingsprogramma. In 2025 was het aantal broedparen gestegen naar 50-55 paar. De gekleurringde vogels hebben een oranje vlag met een zwarte code. Eén van die met de hand opgevoede vogels uit 2020 werd in de winter van 2023/2024 in de Waddenzee gezien en dezelfde vogel was in april 2025 bij Westkapelle in Zeeland (zie foto). In de tussentijd werd de vogel op 5 juni 2024 in Polen gezien. Ook in 2023 was de vogel tijdens het broedseizoen in Polen in de omgeving van de broedplaats.

Links de Scholekster met een Poolse vlag in Westkapelle (foto: Floor Arts) en rechts de track van een van de gezenderde jongen

Oproepen

Gezocht: sociale media enthousiasteling

Stichting SOS heeft behalve een website, een succesvolle [Facebook pagina](#) en een inactief Instagram account. Om informatie te delen, om leuke nieuwtjes uit te wisselen, snelle vragen te stellen en nieuwe belangstellenden te enthousiasmeren is het belangrijk dat er iemand adviseert op welke sociale media we nog meer actief zouden moeten zijn en daar ook regelmatig de teksten langsloopt en beheert. Nu wordt het er door een paar bestuursleden bij gedaan, maar dat werkt niet optimaal. Wij zijn daarom op zoek naar een vrijwilliger die voor ons in eerste instantie wil adviseren over de sociale media. Vervolgens zijn we op zoek naar iemand met kennis van zaken van de sociale media, maar die ook kan inschatten welk nieuws

over Scholeksters interessant is en waar het gepost zou moeten worden. Lijkt het je leuk om ons daarmee te komen helpen, stuur dan een mailtje naar sosscholekster@gmail.com.

Filmpjes van scholekstergedrag.

Scholeksters vertonen vaak opvallend gedrag en maken daar ook vaak veel geluid bij. Op allerlei plaatsen zijn daar mooie filmpjes van gemaakt. Bijvoorbeeld dit mooie filmpje over een ontmoeting tussen een scholekster en een meerkoet [Scholekster versus meerkoet](#) van Marieke Stam. We houden ons aanbevolen voor filmpjes die de vele interessante gedragingen van de Scholekster laten zien. Heb je zo'n filmpje en mogen wij dat op de website zetten met begeleidende verklaring, stuur het dan aan ons op (sosscholekster@gmail.com).

Subsidie voor afleestochten

Inmiddels is voor de Scholeksters de winter begonnen. Maar van ongeveer de helft van de gekleurde Scholeksters weten we niet waar ze overwinteren. Om het aflezen van scholeksters in de minder bekende gebieden te stimuleren is er (beperkt) subsidie voor afleestochten naar gebieden met veel Scholeksters waar (bijna) nooit wordt afgelezen. Het [nieuwsbericht](#) op onze site legt uit wat we precies bedoelen en wat je moet doen om in aanmerking te komen voor zo'n subsidie.

Penningmeester voor het SOS-bestuur

De Stichting Onderzoek Scholekster (SOS) zoekt met ingang van 1 januari 2027 een nieuwe penningmeester wegens vertrek van de huidige. Heb je interesse? Voor meer informatie en vragen, neem contact op via ons emailadres: sosscholekster@gmail.com.

Korte mededelingen

- **Signal groep:**
In navolging van de Facebookgroep Scholekster is er nu ook een Signal groep opgericht. Veel mensen kunnen zich niet vinden in het beleid van de Big Tech en zitten om die reden niet in de Facebookgroep en vermijden ook Whatsapp. Omdat Signal de privacy van zijn gebruikers garandeert hebben we een Signal groep gestart. In die Signal groep worden de meeste items die ook op Facebook langskomen, gedeeld. Voor een uitgebreide toelichting ga je naar het [nieuwsbericht hierover](#) op de onze website. Daar staat ook hoe je je kunt aanmelden.
- **Beleidsplan 2026-2030**
Het bestuur van SOS heeft het vorige beleidsplan aangepast, hierin zijn doelstellingen voor de komende vier jaar geformuleerd. Het beleidsplan 2026-2030 is [hier](#) en via onze [site](#) te downloaden.

Agenda

Scholeksterweekend: Het Scholeksterweekend wordt gehouden van 6 – 8 februari 2026 op Vlieland. Lees voor meer informatie het [nieuwsbericht](#) op onze site of het betreffende item in deze nieuwsbrief.

Waddenvogelfestival 2026: Het jaarlijkse [Waddenvogelfestival](#) op Texel wordt in 2026 gehouden op 9 en 10 mei.

Wat te doen bij een kleurring aflezing van een Scholekster

Een uitgebreide beschrijving van de verschillende systemen waarmee Scholeksters worden gekleurringd is hier te vinden <https://www.scholekster.org/waarnemers-en-fotografen>
Vragen over gekleurringde Scholeksters kunnen gesteld worden aan het volgende gmail adres: oystercatchermarked@gmail.com

De website waar waarnemingen van gekleurringde Scholeksters kunnen worden ingevoerd is <https://submit.cr-birding.org/>. Bij een match wordt de waarneming gekoppeld aan de life history.

In het veld kunnen met een smartphone waarnemingen van gekleurringde Scholeksters worden ingevoerd met de BirdRing app <https://birdring.nl/>. Als je ook een account hebt voor <https://submit.cr-birding.org/>, dan kun je in het veld de waarneming vanuit BirdRing uploaden naar submit en vervolgens in het veld de (life) history weer downloaden.

Wie zijn wij

In april 2019 is de Stichting Onderzoek Scholekster, met de uiterst toepasselijke afkorting SOS, opgericht. Het gaat al heel lang niet goed met de Scholekster en kort samengevat willen wij het onderzoek aan Scholeksters stimuleren en de bescherming verbeteren met als uiteindelijke doel de neergaande trend van deze soort in Nederland te keren. Om onze doelen te bereiken vragen wij subsidies aan, maar donaties zijn natuurlijk ook van harte welkom (NL65 TRIO 0379 6568 68 t.n.v. Stichting Onderzoek Scholekster). SOS heeft de ANBI status en giften zijn aftrekbaar. Voor vragen en opmerkingen kun je altijd terecht op het emailadres soscholekster@gmail.com

**Het bestuur van Stichting Onderzoek Scholekster
wenst iedereen gezellige feestdagen
en een voorspoedig nieuwjaar.**